

1183-02-27, Velletri

Papst Lucius III. nimmt Abt Heinrich und die Brüder des Klosters Peter und Paul in Paderborn (*Henrico abbati monasterii apostolorum Petri et Pauli Patherburnensis eiusque fratribus*) auf deren Bitten in den päpstlichen Schutz, bestätigt die Benediktinerregel und genannte Besitzungen, gewährt das Aufnahmerecht und das Präsentationsrecht, erlaubt Gottesdienst bei Interdikt, gewährt die Sepultur und die Wahl des Abtes, verbietet den Vögten des Klosters, sie mit ungerechtfertigten Abgaben zu beschweren, und untersagt, kanonische Strafen, die über Schädiger des Klosters verhängt sind, aufzuheben, ohne dass diese Genugtuung geleistet haben. (nach Regesta imperii)

Original **Aufbewahrungsort:**

Münster, Nordrhein-Westfälisches Staatsarchiv, PUU Nr. 5

Transkription

(Druck: **Erhard, Codex dipl. Westfaliae 2** S. 164-165 Nr. 431)

LUCIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI.
DILECTIS FILIIS HENRICO ABBATI MONASTERII
APOSTOLORUM PETRI ET PAULI PATHERBURNENSIS
EIUSDEM FRATRIBUS TAM PRESENTIBUS QUAM
FUTURIS MONASTICAM VITAM PROFESSIS. IN P_P_M.
(IN PERPETUUM)

Religiosam vitam eligentibus, apostolicam convenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos a proposito revocet, aut robur quod absit sacre religionis infringat. Eapropter dilecti in domino filii vestris iustis postulacionibus clementer annuimus et prefatum monasterium beatorum apostolorum Petri et Pauli, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostra protectione suscipimus, et

presentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuantes, ut ordo monasticus, qui secundum Deum et beati Benedicti regulam in eodem monasterio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet aut in futurum concessione pontificum largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante domino potest adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illibata permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Within cum ecclesia. Merbike cum ecclesia. Gelledorp. Rumbeke. Fuelen. Dotenhusen. Waltmanneghuson. Halle. Thensin. Rune. Deheim. Bekehuson. Habergo. Edinhusen et ecclesiam ibidem. Nedere. Ossontorp. Curbike. Messere. Tullenghuson. Menne. Andepo. Item Andepo. Volbehtinghuson. Fornholte. Ecclesiam in Haltinghuson cum banno episcopali et duabus capellis. Bannum episcopalem super parrochiam in Tulon. Bellede. Decimam in Willboden. Bethengthorp. Hese. Sturenberc. Suinuueld. Weplede. Burnon cum ecclesia et decima super Curtem. Butenen. Wunscare cum decima. Nortbu(r)gnon cum decima. Item ibidem Curtem cum decima. Alfonon. Mestethe. Hedmere. Hengeldere. Atlon cum ecclesia et decima super Curtem. Butenen. Balhorn. Rurale quod Sundra fuit, cum decima. Domum in Helsen. Domum in palude. Lessethe. Scarheim. Wambeke. Ermesceinghuson. Katheslere. Hoensele. Rederbruggon. Radengheim, cum capella, et decimam super dimidiam parrochiam, unde tenemini Traiectensi episcopo annuatim undecimum dimidium denarium sue monete persolvere. Putten. Curtem et Ecclesiam cum dimidia decima, et Capellam in Vorthuson, ad ecclesiam eandem pertinentem. Appele. Wesle. In Thesterbant, curtem cum tota familia. Ecclesiam in Tulon, cum quatuor capellis, videlicet. Niuuelen. Hellue. Haffethen, et Gamberen cum dimidia decima. Item curiam. Ykinhoven.

Dedinghuson, duas domos. Cnivilinghuson, dimidiam decimam in Aldendorp. Locum salis in Uflen. Locum salis in Saltkoten. Eilardighusen. Rivum Rimbike cum molendino. Vineta in burhove Elverhinkighusen. Decimam in Welpinc-thorp. Liceat quoque nobis clericos vel laicos e seculo fugientes liberos et absolutos ad conversionem recipere, et eos absque contradictione aliqua retinere. In parrochialibus ecclesiis quas habenti, fas sit vobis clericos eligere, et electos episcopo presentare, quibus si idonei fuerint, episcopus animarum curam committat, ut ei de spiritualibus vobis autem de temporalibus debeant respondere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clausis ianuis exclusis excommunicatis et interdictis non pulsatis campanis subpressa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni et extremis voluntanti, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obsistat. Salva tamen iusticia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Obeunte vero te nunc eiusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum nullus ibi qualibet subreptione astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam providerint eligendum. Prohibimus insuper ne illi qui vestre ecclesie pro tempore fuerint advocati, homines seu predia vestra iniustis exactionibus sive talliis aggravare presumant. Ad hec cum in malefactores ecclesie vestre fuerit sententia canonice promulgata, nullus eam audeat ibidem satisfactione congrua relaxare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit predictum monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel abbatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integre conserventur, eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva sedis apostolice auctoritate et diocesani episcopi cano-

nica iustitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona hanc nostre constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire temptaverit, secundo terciove commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine, divine ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura servantibus, sit pax domini nostri Ihesu Christi. Quatinus et hic fructum bone actiones percipiant, et apud districtum iudicem premia eterne pacis inveniant. AMEN Amen AMEN

(ROTA)

+

SCS. SCS.
 PETRUS. PAULUS.
 LUC IUS.
 .PP. III.

BENE

VALETE

ADIUVA NOS DEUS (Ps 78 (79),9: «Hilf uns, Gott unseres Heils»)
 SALUTARIS NOSTER

+ Ego Lucius catholice eccle. episc. SS.

- + Ego Vivianus tt. S. Stephani in celio monte. Prbr. Card. SS.
- + Ego Theodinus Portuensis et sanctae Rufinae sedis episc. SS
- + Ego Gratianus scor. Cosme et Damiani diac. Card. SS.

- + Ego Laborans prbr. card. s. marie trans tiberim tt. Calixti SS
- + Ego Henricus Albinensis episc. SS.

- + Ego Ranerius prbr. card. scor. Joh. et Pauli tt. Paginschii SS.

Datum Velleteri per manum Alberti Sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis et Cancellarii. III. kal. Martii. Indictione II. Incarnationis dominice anno M° C° LXXX II°. Pontificatus vero domini LUCII. pape. III. Anno II.

1)

LUCIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI. DILECTIS FILIIS HENRICO ABBATI MONASTERII APOSTOLORUM PETRI ET PAULI PATHERBURNENSIS EIUSDEM FRATRIBUS TAM PRESENTIBUS QUAM FUTURIS MONASTICAM VITAM PROFESSIS. IN P_P_M. (IN PERPETUUM)

2)

Religiosam vitam eligentibus, apostolicam convenit adesse presidium, ne forte cuiuslibet temeritatis incursus, aut eos a preposito revocet, aut robur quod absit sacre religionis infringat. Eapropter

3)

dilecti in domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus et prefatum monasterium beatorum apostolorum Petri et Pauli, in quo divino mancipati estis obsequio, sub beati Petri et nostra

4)

protectione suscipimus, et presentis scripti privilegio communimus. In primis siquidem statuentes, ut ordo monasticus, qui secundum Deum et beati Benedicti regulam in eodem monaste-

5)

rio institutus esse dinoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Preterea quascumque possessiones quecumque bona idem monasterium in presentiarum iuste et canonice possidet

6)

aut in futurum concessione pontificum largitione regum vel principum, oblatione fidelium seu aliis iustis modis prestante domino potest adipisci, firma vobis vestrisque successoribus et illiba-

7)

ta permaneant. In quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis. Within cum ecclesia. Merbike cum ecclesia. Gelledorp. Rumbek. Fúelen. Dotenhusen. Waltmanneghuson. Halle. Thensin. Rune.

8)

Deheim. Bekehuse. Habergo. Edinhusen et ecclesiam ibidem. Nedere. Ossontorp. Curbike. Messere. Tullenghuson. Menne. Andepo. Item Andepo. Volbehtinghuson. Fornholte. Ecclesiam in Haltinghu-

9)

son cum banno episcopali et duabus capellis. Bannum episcopalem super parrochiam in Tulon. Bellede. Decimam in Willboden. Bethengthorp. Hese. Sturenberc. Suinueld. Weplede. Burnon cum ecclesia et decima

10)

super Curtem. Butenen. Wunscare cum decima. Nortbu(r)gnon cum decima. Item ibidem Curtem cum decima. Alfonon.

Mestethe. Hedmere. Hengeldere. Atlon cum ecclesia et decima super Curtem. Butenen. Balh-

11)

orn. Rurale quod Sundra fuit, cum decima. Domum in Helsen. Domum in palude. Lessethe. Scarheim. Wambeke. Ermescenghuson. Katheslere. Hoensele. Rederbruggon. Radengheim, cum capella, et decimam

12)

super dimidiam parrochiam, unde tenemini Traiectensi episcopo annuatim undecimum dimidium denarium sue monete persolvere. Putten. Curtem et Ecclesiam cum dimidia decima, et Capellam in Vorthuson, ad ec-

13)

clesiam eandem pertinentem. Appele. Wesle. In Thesterbant, curtem cum tota familia. Ecclesiam in Tulon, cum quatuor capellis, videlicet. Niuuelen. Hellue. Haffethen, et Gamberen cum dimi-

14)

dia decima. Item curiam. Ykinhoven. Dedinghuson, duas domos. Cnivilinghuson, dimidiam decimam in Aldendorp. Locum salis in Uflen. Locum salis in Saltkoten. Eilardighusen. Rivum Rimbike

15)

cum molendino. Vineta in burhove Elverhinkighusen. Decimam in Welpinctorp. Liceat quoque nobis clericos vel laicos e seculo fugientes liberos et absolutos ad conversionem recipere, et eos absque

16)

contradictione aliqua retinere. In parrochialibus ecclesiis quas habenti, fas sit vobis clericos eligere, et electos episcopo presentare, quibus si idonei fuerint, episcopus animarum curam committat, ut ei de spiritualibus

17)

vobis autem de temporalibus debeant respondere. Cum autem generale interdictum terre fuerit, liceat vobis clausis ianuis exclusis excommunicatis et interdictis non pulsatis campanis sub-

18)

pressa voce divina officia celebrare. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni et extremis voluntanti, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel

19)

interdicti sint, nullus obsistat. Salva tamen iusticia illarum ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur. Ob-eunte vero te nunc eiusdem loci abbate, vel tuorum quolibet successorum

20)

nullus ibi qualibet subreptione astutia seu violentia preponatur, nisi quem fratres communi consensu vel fratrum consilii sanioris secundum Dei timorem et beati Benedicti regulam

21)

providerint eligendum. Prohibimus insuper ne illi qui vestre ecclesie pro tempore fuerint advocati, homines seu predia vestra iniustis exactionibus sive talliis aggravare presumant. Ad hec

22)

cum in malefactores ecclesie vestre fuerit sententia canonice promulgata, nullus eam audeat ibidem satisfactione congrua relaxare. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum fas sit pre-

23)

dictum monasterium temere perturbare, aut eius possessiones auferre, vel abbatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integre conserventur, eorum pro quorum guber-

24)

natione ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva sedis apostolice auctoritate et diocesani episcopi canonica iustitia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisve persona

25)

hanc nostre constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire temptaverit, secundo terciove commonita, nisi reatum suum digna satisfactione correxerit potestatis honorisque sui dignita-

26)

te careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore ac sanguine dei et domini redemptoris nostri Ihesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine, di-

27)

vine ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura servantibus, sit pax domini nostri Ihesu Christi. Quatinus et hic fructum bone actiones percipiant, et apud districtum

28)

iudicem premia eterne pacis inveniant. AMEN Amen AMEN

29)

(ROTA)

+

SCS. SCS.
PETRUS. PAULUS.
LUC IUS.
.PP. III.

BENE

VALETE

ADIUVA NOS DEUS
SALUTARIS NOSTER

(Ps 78 (79),9: «Hilf uns, Gott unseres Heils»)

+ Ego Lucius catholice eccle. episc. SS.

30)

+ Ego Vivianus tt. S. Stephani in celio monte. Prbr. Card. SS.
+ Ego Theodinus Portuensis et sanctae Rufinae sedis episc. SS
+ Ego Gratianus scor. Cosme et Damiani diac. Card. SS.

31)

+ Ego Laborans prbr. card. s. marie trans tiberim tt. Calixti SS
+ Ego Henricus Albinensis episc. SS.

32)

+ Ego Ranerius prbr. card. scor. Joh. et Pauli tt. Paginschii SS.

33)

Datum Velleteri per manum Alberti Sancte Romane ecclesie presbyteri Cardinalis et Cancellarii. III. kal. Martii. Indictione II. Incarnationis dominice anno M^o C^o LXXX II°. Pontificatus vero domini LUCII. pape. III. Anno II.

Anmerkung: (Erhard, Codex dipl. Westfaliae 2, Regesta, S. 65 Nr. 2126)

Das zweite Pontificatjahr des Papstes beginnt d. 6. September 1182, die Urkunde gehört also, nach unserer Zeitrechnung, in das Jahr 1183, indem erst mit dem 25. März die Jahrzahl wechselt.

https://de.wikipedia.org/wiki/Lucius_III.

Lucius III. * 1097 (?) in [Lucca](#); † [25. November 1185](#) in [Verona](#), war vom 1. September 1181 bis zu seinem Tode [Papst](#).

<https://de.wikipedia.org/wiki/Abdinghofkloster>

7	1173	1197	Heinrich I.
---	------	------	-------------

Abt des Benediktinerklosters [Abdinghof](#) in [Paderborn](#):

Päpstliche Devisen und ihr Bezug auf die Bibel

Lucius III. ADIUVA NOS DEUS SALUTARIS NOSTER
(Siehe Devise Innozenz II.)

Innozenz II. ADIUVA NOS DEUS SALUTARIS NOSTER
(Ps 78 (79),9: «Hilf uns, Gott unseres Heils»)